

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput II. Ex Concilio a Maguntiensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

Ecclesia videtur Antistiti, in notitia multorum, vel etiam totius plebis agere penitentiam non recuset. D. Chrysothomus eclog. de peccato, & confes. Illustrant Ritherursius ad Salvianum fol. 52. Rectè ergo in præfenti statuitur, manifesta peccata publicè esse correctione emendanda, ut ita populus, qui ob peccatum scandalum patiebatur, videat illud impunitum non manere; & in eo, in quo scandalum passus fuit, exemplum penitentia agnoscat.

7.
Dissol-
vitur
dubitã-
diratio.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta; nam licet atrocitas, seu gravitas delicti attendatur quoad penam injungendam; tamen quoad modum penitentia publicæ, seu privatæ tantum inspicitur scandalum, seu notorietas peccati. Unde primis Ecclesiæ saculis non tantum graviora peccata perpetrantes, verum & minora, si publica erant, penitentiam publicam peragebant. D. Cyprianus epist. 47. ibi: *In minoribus delictis, quæ non in Deum committuntur, penitentia agitur justo tempore, & exomologesis sit inspecta vitæ eius qui agit penitentiam, cum nec ad communionem venire quis possit, nisi prius illi ab Episcopo, & Clero manus fuerit imposita. Quem locum latè expendit Pamelius ad Tertullianum lib. de penitent. cap. 9. nu. 53. Nec obstat, quod de peccatis venialibus dicebamus; nam ea semper Ecclesiæ, ut levia faciliè excutiebatur, & ita ob ea penitentiam publicam nunquam indicebat, ut probat Bagothus ut supra.*

8.
Expo-
nitur
Concil.
Neocæ-
sar.
can. 4.

Ex supra traditis nonnulli exponunt textum in can. 4. Concil. Neocæsar. in illis verbis: *Si quis mulierem concupiscens proposuerit cum ea dormire & desiderium eius non pervenerit ad effectum, manifestum est, quod per gratiam fuerit liberatus. Qui textus valde difficilis est, nam si mens polluta fuit, quomodo gratia Dei liberatus dicitur? Cui difficultati solutionem affert Gibalinus de clausura re-*

*gul. disquisit. 2. cap. 4. §. 5. num. 21. ex supra traditis, videlicet, quod licet in hoc casu mortalis culpa adfuerit, tamen quia ea fuit interna, & non publica, penitentia publica non imponitur, immò & diversa pœna per sacros canones indicitur illi, qui peccatum mente concepit; ac illi, qui opere sequuto consummavit. D. Basilus ad Amphilocho. can. 70. ibi: *Diaconus, qui pollutus in labris, & se eo usque peccasse confessus est, à ministerio prohibetur: ut autem sit sacramentorum cum diaconis particeps, dignus habeatur. Si quis autem amplius peccasse deprehensus fuerit, in quocunque si gradu, deponetur. In cuius scholiis Balsamon explicat, quod sit Diaconum in labris pollutus. Itaque juxta Gibalinum ubi supra, textus ille accipiendus est de pœna mitiori imponenda illi, qui opere sequuto peccatum non consummavit. Observanda tamen sunt verba illa, *gratia Dei liberatus*, quæ innuunt peccatorem illum potius beneficio Dei, quam animi destinatione fuisse à peccato servatum: quod & prophani scriptores de fato, & vi Numinum usurparunt. Sic Plato lib. 9. de legibus, quo loco pœnam ejus, qui cum hominem vellet occidere, vulneraverit tantum, mitigandam hac ratione censet, quod dæmonis beneficio potius habenda sit gratia, qui & illum mortis periculo, & hunc imminentis supplicii gravitate liberavit. Sc Consultus in l. nihil 32. ff. ad leg. jul. de adult. ait: *Licet interempto adultero mulier supervixerit, post tam gravia vulnera, quæ ei pater insulerat, magis fato quam voluntate ejus servata est.* Facit Quintilian. declamat. 281. ubi agens de filio, qui occurrens in solitudine patri, stricto gladio coëgit eum abdicationem remittere: *Si discerem, ait, obstiti tibi vis numinum, & tacita quedam illius sollicitudinis religio.* Oblervarunt Fornerius lib. 6. ver. quorid. cap. 9. Justel. in dist. cap. 4. Concil. Neocæsar.**

CAPUT II.

Ex Concilio^a Maguntiensis.

Qui Presbyterum occidit, xij. annorum penitentia secundum canones imponatur: aut si negaverit, si liber est, cum lxxij. juret; si autem servus super^b duodecim vomeres ferventes se expurget: convictus noxâ usque ad ultimum tempus vitæ militiæ^c cingulo careat, & absque spe conjugii maneat.

NOTÆ.

1. a **M**aguntiensis.) Ita etiam legitur in prima collectione, *sub tit. de purgatione vulgari, cap. 2.* & ex Synodo Moguntina sub Rabano Archiepiscopo, *can. 24.* citatur textus hic à Burchardo lib. 6. *Decreti, cap. 7.* Carnotensis *part. 10. c. 136.* & sub nomine Paleæ refertur textus hic à Gratiano *in cap. qui presbyterum 24. 17. quest. 4.* referturque in Penitentiali Romano, *cap. 1.*
2. b *Duodecim vomeres.*) Hæc verba omisit Raymondus, quia iudicium hoc purgationis vulgaris jam prohibitum erat variis Ecclesiæ canonibus, ut probavi in *cap. final. de purgat. vulgari.*
3. c *Militiæ cingulo.*) Id est ut arma non deferant dum penitentiam solemnem faciunt, ut etiam cavetur in Concilio Vormatiensi, *can. 20.* ibi: *Si sacerdotem voluntariè occidisti, carnem non manduces, vinum non bibas, cunctis diebus vita tue jejunes quoridie usque ad vesperam, exceptis diebus fe-*

stis, & Dominicis; arma non feras, equum non ascendas, Ecclesiam per quinquennium non ingrediaris. Carnotensis *epist. 160.* *Militi, qui monacho virginitatem ademerat, arma detracta, & annorum XIV. penitentia indicta.* Idem cavetur *lib. 3. Capit. c. 22. & lib. 6. c. 90. & 97.* & ita quia consistentibus in penitentia solenni prohibitum erat arma deferre, atque uxorem ducere, ideo in præfenti occidenti presbyterum juberi cingulum militiæ deponere, & à conjugio se abstinere, docuerunt communiter repetentes hic, & Sanchez *de matrim. lib. 7. disp. 6.* Gibalinus *de censur. in synopsi, verbo Homicidium Carleval. de iudiciis to. 1. tit. 1. disp. 1. sect. 4. q. 6.* Sed verius credo, majorem pœnam contineri in illis verbis, usque ad ultimum vitæ tempus militiæ cingulo careat; cum non tantum prohibeatur militiæ cingulum occidenti presbyterum per duodecim annos, per quos penitentiam peragere debebat, sed in perpetuum. Existimo ergo per illa verba, *militiæ cingulo, non armorum delationem prohiberi, sed potius munera*

munera Reipublicæ, seu sæcularia obire: militare enim sæpè pro negotio, curacioneque Reipublicæ usurpatur. & militiæ cingulum deponere, seu suscipere in sacris canonibus significat munera, officiaque Reipublicæ, seu sæcularia delerere, seu exercere. Concilium Nicænum *can. 12.* ibi: *Quicumque vocati per gratiam primum quidem ardorem, fidei suam ostenderunt, & cingulum militiæ deposuerunt, postea verò ut canes ad suum vomitum reversi sunt, ita ut aliqui & pecuniam darent, & beneficiis militiam repeterent.* Concil. Matifcon.

& Syricius *in epist. ad Tarraconenses Episcopos, can. 5.* ibi: *Aut negotiis Reipublicæ optaverunt militare.* Illustrat Albaspineus *in notis ad dict. can. 12. Synodi Nicæn.* Itaque in præsentī canone Patres presbyterum occidenti prohibent in perpetuum militiæ cingulo nomen dare: item prohibetur illi conjugem recipere; sed hoc impedimentum matrimonii jam consuetudine abrogatum est, ut docuerunt Sanchez *lib. 7. de matrim. disp. 17. num. 8.* Koninch *de Sacramentis disp. 30. num. 25.* Layman. *de imped. matrim. cap. 15.*

CAPVT III.

Alexander III. ^a *Mediolan. Archiepiscopo.*

Significavit nobis vir P. quod F. dicto Imperatori, cum olim rediret ab urbe, castrum Verrucæ negavit, &c. Unde contigit, quod quatuor castris destructis plusquam duo millia domorum destructa fuerint, & multi homines interfecti: alia etiam mala ibidem commissa dicuntur, quæ per singula esset longum enarrare. Quoniam igitur præfatus P. Deo exinde reconciliari desiderat, & pœnitentiam dignam suscipere, f. v. per A. f. m. quat. eidem super hoc consilium detis, & ipsi pœnitentiam, secundum quod visum fuerit, misericorditer imponatis, attendentes, quod pro libertate sua, & pro Ecclesiæ devotione fecit; quia in his talem debetis discretionem adhibere, ut alii, & ipse idem pro austeritate pœnitentiæ à servitio Ecclesiæ nullatenus retardentur, nec aliquod salutis periculum merito debeat formidare.

NOTÆ.

^a *Mediolanensi.*] Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 2.* sed additur in hac sexta collectione, *& suffraganeis,* sed absque exemplari. De Mediolanensi Ecclesiâ nonnulla notavi *in cap. 27. de rescriptis.* Casus hujus textus ita contigit. Fridericus I. ex gente Sueva, sub Hadriano IV. inauguratus, dum Roma in Galliam Cisalpinam proficiscitur, in itinere vidit castrum Verrucæ, vel ut alii malunt, Verrucæ, quod paret Episcopo Vercellenfi; & cum Imperator sibi castrum

illud postulasset, Petrus nobilis ejus custos, ac gubernator illud negavit: quare Imperator ob indignationem quatuor castra cum duobus millibus domorum multis occisis deleuit: cui cladi causam se dedisse credens prædictus Nobilis, facti veniam petiit ab Alexandro III. qui jubet Archiepiscopo Mediolanensi, quatenus illi pœnitentiam cum misericordia imponat; quia cum in defensionem Ecclesiæ, & pro devotione Ecclesiæ Romanæ id fecisset, magna miseratione dignus erat: quam historiam refert Pancirola *libr. 2. var. cap. 293.*

CAPVT IV.

Idem. ^a *Cant. Archiepiscopo.*

Quod autem consulisti, utrum remissiones, quæ fiunt in dedicationibus Ecclesiarum, aut conferentibus ad ædificationem pontium, aliis profint, quam iis, qui remittentibus subsunt; hoc volumus tuam fraternitatem tenere, quod cum à non suo iudice ligari nullus valeat, vel absolvi, remissiones prædictas prodesse illis tantummodo arbitramur, quibus ut prodesent, proprii iudices specialiter indulserunt: & in hoc eam intelligas quæstionem solutam, in qua quæritur, utrum is, qui excommunicato communicat, à suo Episcopo, vel excommunicati absolutionis gratiam debeat implorare.

NOTÆ.

^{2.} ^a *Cantuariensi.*) Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 3.* ubi additur *pars capituli in eminenti;* unde cognoscitur, in præ-

senti referri partem textus *in cap. nos in eminenti 36. de appellat.* in eadem prima collectione. De Cantuariensi Metropoli nonnulla adduxi *in cap. 2. de rescriptis.* Textum hunc exponemus infra *in cap. penult.*